

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 447/2
Podgorica, 15.06.2020. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. „Lokalnom javnom emiteru Radio televizija Rožaje“ iz Rožaja, emiteru opšteg televizijskog programa „TV Rožaje“, izriče se upozorenje kao upravno-nadzorna mjera jer je dana 20. aprila 2020. godine:
  - u terminu od 15:16:29 do 15:28:18 (11 minuta, 49 sekundi) emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju i propustio da oglašavanje (telepromociju) učini prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja,
  - u terminu od 15:00 do 16:00 časova, prekoračio maksimalno dozvoljeno trajanje oglašavanja po satu emitovanog programa javnog emitera.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
  - a) emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11));
  - b) kršenja obaveze emitera da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i vizuelno odvojenom od ostalih programskih sadržaja (član 89 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 37 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama),
  - c) kršenja obaveze da u programima javnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 10% (šest minuta) po satu emitovanog programa (član 92 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i član 40 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se „Lokalnom javnom emiteru Radio televizija Rožaje“ iz Rožaja, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru opšteg televizijskog programa „TV Rožaje“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. „Lokalni javni emiter Radio televizija Rožaje“ iz Rožaja je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru opšteg televizijskog programa „TV Rožaje“, objavi informaciju o izrečenoj mjeri iz tačke 1 ovog Rješenja koja glasi:

„Agencija za elektronske medije izrekla je lokalnom javnom emiteru 'TV Rožaje' upozorenje jer je dana 20. aprila 2020. godine, emitovao prikrivenu komercijalnu audiovizuelnu komunikaciju, odnosno propustio da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Takođe, emiter je istog dana, u periodu od 15:00 do 16:00 časova, prekoračio i maksimalno dozvoljeno trajanje oglašavanja po satu emitovanog programa od šest minuta“.
5. Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.

6. Ovo Rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

7. Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Redovnim monitoringom emitovanog televizijskog programa „TV Rožaje“, „Lokalnog javnog emitera Radio televizija Rožaje“ iz Rožaja (u daljem tekstu: „emiter“), Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: „Agencija“) je konstatovala da je dana 20. aprila 2020. godine, u terminu od 15:16:29 do 15:28:18 (11 minuta i 49 sekundi) emitovan prilog o veterinarskoj ambulanti „VETPROM DEN“. Monitoringom je utvrđeno da je predmetni programski sadržaj imao i elemente komercijalne AV komunikacije. Takođe, utvrđeno je da su istog dana, u periodu od 15:00 do 16:00 časova, emitovane komercijalne AVM komunikacije u trajanju od 11 minuta.

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učestalosti ovih sadržaja u okviru emitovanog programskog sadržaja, Agencija je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja čl. 85 st. 1, čl. 89 st. 1 i čl. 92 Zakona o elektronskim medijima („Sl.list CG“, br. 46/10, 40/11, 53/11, 6/13, 55/16 i 92/17, u daljem tekstu: „Zakon“), čl. 13 st. 1, čl. 37 st. 1 i čl. 40 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.2. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-7.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-447/1 od 18.05.2020.g.). U ostavljenom roku emiter se nije izjasnio na navode iz izjašnjenja.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih programskih standarda, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- televizijsko oglašavanje je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva emitovanje bilo kojeg oblika obavještenja, uz određenu naknadu ili radi samopromovisanja, od strane pravnog ili fizičkog lica, a koje ima za cilj da predstavi i skrene pažnju na određeni proizvod, uslugu, uključujući nepokretnosti, prava, obaveze, odnosno da motiviše potrošače da koriste, odnosno kupe taj proizvod ili uslugu, uz finansijsku naknadu (član 8 stav 1 tačka 14 Zakona).
- prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tačka 15 Zakona i član 4 stav 1 tačka b Pravilnika).
- telepromocija, prema članu 4 stav 1 tačka m) Pravilnika, predstavlja oblik oglašavanja tokom prenosa programa pri čemu se pravi pauza u dotadašnjem toku uredničkog sadržaja, a voditelj preuzima ulogu prezentera određenih proizvoda ili usluga.
- zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije (član 85 stav 1 Zakona i član 13 stav 1 Pravilnika).
- članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika predviđaju da radijsko i televizijsko oglašavanje i telešoping moraju biti lako prepoznatljivi i audio, vizuelno i/ili prostorno odvojeni od ostalih programskih sadržaja.
- član 92 stav 1 Zakona i član 40 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama predviđaju da u programima javnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 10% (šest minuta) po satu emitovanog programa, odnosno da u jednom satu emitovanja programa javnog emitera tokom dana ne smije biti emitovano više od 15% (devet minuta) oglasa i telešopinga.

Na osnovu uvida u snimke emitovanog programskog sadržaja može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je dana 20.04.2020. godine, u terminu od 15:16:29 do 15:28:18 (11 minuta, 49 sekundi), emitovao prilog o veterinarskoj ambulanti „VETPROM DEN“. Prije početka i na kraju emitovan je znak „Radio televizija Rožaje“.

Prilog počinje prikazivanjem zidova prostorije na kojima su istaknuti uvjerenja i sertifikati, bez krupnog kadriranja, a potom se prikazuje doktor veterinarske medicine Denis Pepić, od koga je uzeta izjava.

Novinarski tekst (glas iz off-a): *„Prema brojnim istraživanjima i saopštenjima Svjetske zdravstvene organizacije i Međunarodnog ureda za zarazne bolesti životinja, veza između COVID-a 19 i domaćih životinja ne postoji. Sa čim se i složio naš sagovornik veterinar Denis Pepić. On je posebno naglasio da kućni ljubimci i domaće životinje ne mogu biti prenosioci novog koronavirusa.“*

U nastavku veterinar Pepić govori o tome da domaće životinje i kućni ljubimci ne mogu biti prenosioci COVID-a 19 i objašnjava kako životinjama održavati higijenu. Kao pokrivalice tokom ovog dijela koriste se diplome veterinara Pepića i proizvodi za ishranu životinja.

Od 15:19:35 slijedi novinarski tekst (glas iz off-a): *„Povodom novonastale situacije ambulanta 'VETPROM DEN' je organizovala dvadesetčetvoro časovna dežurstva. Apelovali su i na sve uzgajivače grla da isključivo zovu i zakazuju samo za neodložene i hitne intervencije.“*

Nakon što je g. Pepić govorio o tome zašto je radno vrijeme tako organizovano i zašto je bitno da se zakazuje samo za hitne intervencije, slijedi novinarski tekst (glas iz off-a): *„Ambulanta je opremljena vrhunskom opremom za dijagnostiku i pružanje različitih terapijskih usluga za gotovo sve vrste domaćih životinja, takođe kadrovski su spremni da odgovore na različite zadatke.“*

Pepić: *„Na teritoriji naše opštine, znači postoje dvije veterinarske ambulante koje bez lažne skromnosti možemo se pohvaliti da maksimalno i odgovorno rade svoj dio posla i odgovaraju svim zahtjevima našim farmerima. 'VETPROM DEN' veterinarska ambulanta opremljena je kako kadrovski tako i opremom da odgovori na pojavu neke zarazne bolesti kod životinja jer nedavno smo i svjedoci kada je bila pojava bolest kvrgava koža kod goveda i pojava plavog jezika...“*

U nastavku je g. Pepić objašnjavao kako su postupili prilikom pojave tih bolesti kod životinja i blagovremenom reakcijom spriječili dalje širenje bolesti. Kao pokrivalice su korišćeni kadrovi u kojima se prikazuju proizvodi koji se nalaze u ovoj ambulanti.

U prilogu je takođe objašnjeno koje poslove ambulanta vrši po Ugovoru koji je sklopljen sa Upravom za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove o ustupanju javnih poslova. Dok je g. Pepić govorio, na ekranu se prikazuju proizvodi u ambulanti, a preko nekih su bili ispisani brojevi, na primjer sljedeći: 0,25,; 7,50; 4,50, 4,50€; 6,50 uz krupno kadriranje. Veterinar Pepić je govorio i o ishrani domaćih životinja i apelovao na farmere da vrše preventivnu vakcinaciju.

U terminu od 15:26:43 slijedi novinarski tekst (glas iz off-a): *„Pored veterinarskih usluga 'VETPROM DEN' ima i maloprodaju sjemenskog materijala. Doktor Pepić je kazao da su i ove sezone dobro snabdeveni, te da nema bojazni od nestašice proljećnog sadnog materijala.“*

Tokom ovog dijela prikazuju se proizvodi za sadnju.

Pepić: *„Kao što sam već i napomenuo na teritoriji naše opštine postoje dvije veterinarske ambulante. Obije su pored veterinarskih usluga registrovane i za prodaju sjemenskog materijala. Uspjeli smo da se dobro snabdijemo i formiramo dovoljno zaliha što se tiče sjemenskog materijala i ovim putem da obavijestim naše građane da nemaju brigu i nema potrebe za paniku da će nestati sjemenskog materijala. Biće dovoljno za sve naše građane. Ovim putem i apelujem na poljoprivredne proizvođače jer ova situacija nas je naučila da treba se okrenuti više poljoprivredi i da svoje poljoprivredne kapacitete prošire jer ipak i svi građani vole da konzumiraju domaću hranu i ekološku, a što se tiče tih naših prostora tvrdim da je to ekološka i kvalitetna hrana.“*

Zatim slijedi odjava priloga.

Novinarski tekst (glas iz off-a): „I na kraju da podsjetimo na ono što nas stručnjaci upozoravaju svakodnevno, držite socijalnu distancu ne samo sa ljudima, već i sa životinjama, kako bi zaštitili zdravlje svih vrsta na planeti.“

Kao pokrivalice su, prilikom objave priloga, korišćeni kadrovi koji prikazuju djelove opštine Rožaje.

2. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da izvijesti gledaoce o tome da li postoji mogućnost zaraze virusom „COVID 19“ preko kontakta sa domaćim životinjama, kao i o režimu rada i dostupnosti veterinarskih usluga u novonastalim okolnostima izazvanim epidemijom korona virusa, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom u toku emisije / programa. Jer, u njemu značajnu ulogu imaju informacije od značaja samo za određenu veterinarsku ambulantu („VETPROM DEN“), a koje se odnose na stručnost kadra (kadriranje diplome veterinara Pepića), režim rada („... ambulanta... je organizovala dvadesetčetvoro časovna dežurstva...“), kvalitet veterinarskih usluga („... opremljena je vrhunskom opremom za dijagnostiku i pružanje različitih terapijskih usluga za gotovo sve vrste domaćih životinja...“), ponudu proizvoda u prodaji („... VETPROM DEN' ima i maloprodaju sjemenskog materijala“, kadriranje proizvoda za ishranu životinja, cijena proizvoda u ponudi).
3. Postojanje prikriivenog oglašavanja (prisustvo promotivnog elementa u cilju oglašavanja, dovođenje gledalaca u zabludu) može se sagledati na osnovu nekoliko elemenata, i to:
  - kroz opisivanje je predstavljen konkretan poslovni subjekt (veterinarska ambulanta „VETPROM DEN“), na način da se preporučuje korišćenje njenih veterinarskih usluga, uz isticanje prednosti samog subjekta („ambulanta... je organizovala dvadesetčetvoro časovna dežurstva“, „opremljena je vrhunskom opremom za dijagnostiku i pružanje različitih terapijskih usluga za gotovo sve vrste domaćih životinja“, „opremljena je... kadrovski... i opremom da odgovori na pojavu neke zarazne bolesti kod životinja“), kao i ponude proizvoda koji se nalaze u prodaji (kadrovi sa proizvodima za životinje i njihovim cijenama, „'VETPROM DEN' ima i maloprodaju sjemenskog materijala. Doktor Pepić je kazao da su i ove sezone dobro snabdeveni, te da nema bojazni od nestašice prolječnog sadnog materijala...“). Na osnovu navedenog, sadržaj nedvosmisleno sadrži promotivni element;
  - analizirani programski sadržaj može dovesti u zabludu gledaoca, u pogledu svoje stvarne prirode, odnosno pogodan je da ga uvjeri da je riječ o sadržaju koji nije komercijalne prirode. Takvo dovođenje u zabludu prevashodno je moguće zbog načina na koji sadržaj predstavlja ponudu. Formulisan je na način koji je pogodan da gledaoca uvjeri da je riječ o uredničkom, a ne sadržaju komercijalne (oglasne) prirode. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, u formi novinarskog priloga, upozna gledaoce sa režimom rada i dostupnosti veterinarske zaštite u vrijeme novonastale epidemije, predmetni prilog se nedvosmisleno može smatrati oglašavanjem, odnosno telepromocijom.
  - da prilog ima dominantno promotivan karakter, posebno ukazuje to što su, u toku emitovanja izjave gospodina Pepića kao pokrivalice korišćeni kadrovi iz ambulante, tokom kojih su vidljiva uvjerenja, sertifikati, kao i proizvodi za životinje sa cijenama i sadni materijal koji se nalaze u njihovoj ponudi.
4. U toku emitovanog priloga voditelj je preuzeo ulogu prezentera usluga veterinarske ambulante „VETPROM DEN“ („ambulanta... je organizovala dvadesetčetvoro časovna dežurstva“, „opremljena je vrhunskom opremom za dijagnostiku i pružanje različitih terapijskih usluga za gotovo sve vrste domaćih životinja“, „opremljena je... kadrovski... i opremom da odgovori na pojavu neke zarazne bolesti kod životinja“), kao i proizvoda iz njene ponude („VETPROM DEN' ima i maloprodaju sjemenskog materijala...“, „... i ove sezone su dobro snabdeveni, te nema bojazni od nestašice prolječnog sadnog materijala...“), a sve to bez ikakve oznake da se radilo o oglašavanju (telepromociji). Na ovaj način emiter nije oglašavanje učinio lako prepoznatljivim i odvojenim od ostalih programskih sadržaja, čime je prekršio član 89 stav 1 Zakona i član 37 stav 1 Pravilnika.
5. Predmetnog dana emiter je emitovao označene komercijalne AVM komunikacije u trajanju od 11 minuta (od 15:06:06 do 15:06:38 časova - 32 sekunde; od 15:07:06 do 15:10:49 časova - 3

minuta i 43 sekunde; od 15:29:00 do 15:35:45 časova - 6 minuta i 45 sekundi). S obzirom da je emitovao i prikrivenu komercijalnu AV komunikaciju u terminu od 15:16:29 do 15:28:18 časova (11 minuta i 49 sekundi) može se zaključiti da je ukupno oglašavanje iznosilo 22 minuta i 49 sekundi. Emiter je na taj način prekršio i čl. 92 stav 1 Zakona i čl. 40 Pravilnika o komercijalnim AV komunikacijama, koji predviđaju da u programima javnih emitera trajanje oglašavanja ne smije prelaziti 10% (šest minuta) po satu emitovanog programa.

Saglasno navedenom, može se zaključiti da je emiter emitovanjem predmetnog priloga prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu emitovanja prikrivene komercijalne AV komunikacije, odnosno propuštanja da telepromociju, kao vid oglašavanja, učini lako prepoznatljivom i odvojenom od ostalih programskih sadržaja. Takođe, emiter je istog dana, u periodu od 15:00 do 16:00 časova, prekoračio i maksimalno dozvoljeno trajanje oglašavanja po satu emitovanog programa od šest minuta.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-J-7 od 25.05.2018. godine emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje može se utvrditi da je objavljivanjem programskog sadržaja prekršio čl. 85 st. 1 i čl. 89 st. 1 i čl. 92 st. 1 Zakona, kao i čl. 13 st. 1, čl. 37 st. 1 i čl. 40 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Rožaje“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

„Lokalnom javnom emiteru Radio televizija Rožaje“ iz Rožaja je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog Rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- „Lokalni javni emiter Radio televizija Rožaje“
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Sektor za pravne i ekonomske poslove
- Arhiva

